

KICSINY A LÁNY. (Lásd a 138. lapon.)

A KIS DANI TÖRTÉNETE.

— Elbeszélés. —

(VIII. Folytatás.)

E A kis Dinike, akin nagyon ritkán esett meg, hogy valaki figyelemmel hallgassa az ő beszédét, most nem engedte magát elhallgattatni; szörnyen büszke volt arra, hogy tud és elmondhat valamit, a mire mindenki kíváncsi. Nagy bátran szólt tehát:

— De igen, elmondom, mamácska bizonyosan szeretni fogja hallani. — Hát tudja mamácska, van az iskolában egy fiú, akit a többiek elneveztek kőcsoz Ferkónak, mert mindig borzas a haja. Ferkó ezért nagyon haragudott s a fiúk csak annál inkább bosszantották, úgy hogy végre mindenkivel ellenség volt; ha őt bántották, ő sem maradt ám adós, mindig azon törte a fejét, hogy valami bajt okozzon a többieknek; Tamásnak is egyszer leöntötte tintával a tisztára irt föladványát s azóta mindig bántották egymást. Ma megint valami csinypert Ferkó, de a tanár ur rajta kapta és büntetésül egy igen nehéz számtani föladványt adott neki, azt mondta, hogy addig nem szabad haza mennie, míg a föladványt meg nem csinálja. Leczke után a fiúk haza széledtek, de Ferkónak ott kellett maradni s bizony haza nem jutott volna ebédre sem, olyan nehéz volt a föladvány elkészítése. Könyezett szegény s nagyon szégyelte, hogy otthon szülei hiába várják, tudni fogják, hogy büntetést kapott. Tamás látta ezt, egy kis ideig gondolkozott, aztán odament Ferkóhoz s azt mondta neki: »No, ne busulj Ferkó; segíték egy kissé; ha jól

vigyázunk, egy negyedóra alatt készen lesz az egész számadás és még idején haza jutsz ebédre«.

— Jól van no, elég volt már, szólt közbe Tamás, ki szinte elpirult, mikor Dinike így elárulta az ő szép tettét.

Dinike azonban nem hagyta magát, be akarta fejezni történetét s diadalmasan mondá:

— Oh nem, még nem elég, mert ezzel még nem volt vége. Ferkó eleinte bámult, aztán fölugrott, megölelte Tamást és őszintén bocsánatot kért tőle mindazon csinypert, melyeket ellene elkövetett, aztán megfogadta, hogy ezentul jó barátja lesz. Azután rövid idő alatt megcsinálták a föladványt és mint jó barátok váltak el. Ugy bizony!

A kis Dinike egészen belevörösödött a nagy beszédbe, de volt is ám öröme szavai nagy hatásán, mert a mama is, Samu bácsi is magukhoz hívták és megölelték Tamást s azt mondták:

— Ez derék cselekedet volt, kedves fiam! Ezen az uton járj tovább!

Tamás szerényen fogadta a dicséretet, aztán vígan játszadozva telt el az idő, míg ismét iskolába kellett menni.

Másnap reggel Danika megint korán talpon volt, hogy lehetőleg hamar indulhasson kedves mamája látogatására; naponként csak egyszer volt szabad, reggel, a beteghez mennie s alig várta a pillanatot, hogy megölelhessen. Most már mehetett egyedül is, tudta az utat s az örök beeresztették.

Nagy öröme volt ma reggel, mert mamája már kissé jobban érezte magát, bár még hosszú időnek kellett letelni, míg

annyira fölgyógyul, hogy fölkelhet az ágyból. A szegény asszony most már azon töprenkedett, mit fog csinálni, ha a betegségétől elgyöngülten majd hazatér s nem bír még dolgozni... kénytelen lesz más emberek kegyelmét kérni, az pedig szomorú dolog. Danika csevegése azonban egy kis időre elüzte e bus gondolatokat, de mikor a kis fiúnak végre távozni kellett, a szegény beteg mama megint csak visszaesett töprenkedéseibe.

Danika most is egyenesen az öreg Ambrus bácsi lakása felé sietett, látni óhajtotta tegnapi jótevőjüket. Az öreg csizmafoltozó pedig már türelmetlenül várta kis vendégét s aki annyi esztendő telt mögötte magányban, most sóvárgott a kedves, csevegő fiúcska után. Midőn tehát Danika az ajtóban megjelent, az öregnek arcán igazi öröm tükröződött vissza. Észrevette ezt Danika is és neki-bátorodott, hogy megmondjon valamit, ami tegnap óta mindig az eszébe forgott.

— Ambrus bácsi! kezdé a kis fiu habozva, — mondanék valamit, ha meg nem haragudnék...

— No's, csak ki vele, hallgatlak...

— Igen... de nem haragszik meg, igazán nem?

— Hm, azt nem tudhatom előre bizonyosan... dörmögé a furcsa öreg; hanem igyekezni fogok, hogy meg ne haragudjam... no, hát csak beszélj szaporán...

— Hát... hát... lássa kedves Ambrus bácsi, maga olyan jó volt hozzám meg a szegény beteg mamámhoz is. tegnap megmentette a mamácskám varrógépét... tudom, hogy ezt csupa jószívűség-

ből tette, de én szeretném, ha valamit tehetnék, ami Ambrus bácsinak kedves... oh, ugy szeretnék valamivel örömet szerezni Ambrus bácsinak, de én nem tudok semmit kitalálni. Mondja meg, kedves Ambrus bácsi, nem segíthetném valamilyen képen?

Az öreg csizmafoltozó meglepetve nézett a fiúcskára; látszott, hogy hamarjában alig tudja elhiinni, amit hallott. Ez a kis fiu akar neki segíteni, valami örömet szerezni, neki, akivel annyi esztendő óta soha senki sem törődött! A szegény öreg néhány perczig mélyen elgondolkozott s merően nézett a kis fiúra, ki oly őszinte szeretettel, hálával tekintett reá. A vén Amrus kezdte érezni, hogy a jótett megtermi gyümölcseit... ime, ez a kis fiu háládatos akar lenni, jó kis szive módot keres, hogy jótevőjének valami kedves dolgot tegyen.

És tehet... igenis, tehet valamit még ez a gyöngy kis fiu is. Az öreg csizmafoltozó már az éjjel is gondolkozott e fölött s most, hogy Danika itt állt előtte, még inkább hitte az öreg, hogy bizony jó volna az, amit éjjel gondolt. Rövid gondolkozás után tehát megszólalt:

— Hm... kis fiam... furcsa az, a mit mondtál, de nem haragszom érte, épen nem, sőt magam is épen törtem a fejemet valamin, amit te megtehetnél, persze, csak ha akarsz, ha nem találsz nagyon nehéznek, unalmasnak...

— Oh dehogy, kedves Ambrus bácsi... szívesen megteszem... igazán...

— Nono, még nem tudod, mit akarsz mondani. Tehát először is azt szeretném, hogy legalább addig, míg mamád

távol van, mindennap itt nálam töltenél néhány órát . . . akkor nem volnék annyira elhagyatva, nem volnék egész nap egyedül. Délben, este visszamennél a jó Samu bácsiékhoz, közben pedig itt volnál nálam . . .

Danika nagyot ugrott örömeiben.

— Hiszen ez pompás lesz, kedves Ambrus bácsi . . . én magam is óhajtottam ezt, de félttem, hogy alkalmatlan leszek, ha itt sokat fecsegek . . .

— De még valamit mondok . . . tudom, hogy te ügyes fiucska vagy, jól tudsz már olvasni . . . lásd, nekem is volt hajdan egy ilyen kis fiam . . . épen akkora volt, mint te és szintén tudott olvasni. És mialatt én dolgoztam, ő itt ült mellettem, s fölolvastt nekem szép történeteket s a munka sokkal jobban haladt a kezemben . . . a nap gyorsan és kellemesen mult . . . De ah! az én kis fiam meghalt, azóta én elhagyottan élek . . . s a szép könyvek is ott hevernek olvasatlanul a zugban! . . .

— Óh, elővesszük, kedves Ambrus bácsi, majd én fölolvassok . . . mamácskámnak is szoktam mindig . . . meglássa, jól tudok felolvasni, mamácskám is nagyon szerette. Hol vannak a könyvek?

Azokat bizony nehéz volt előkeresni. Minden zugban föl kellett hányni a tömérdek lim-lomot, míg végre ráakadtak egy csomó könyvre; régi, elsárgult, sok esztendei porral belepett könyvek voltak azok s a vén csizmafoltzó könyvezve nézegette sorba . . . visszaemlékezett arra az időre, mikor még ő sem volt ilyen mogorva, különöz öreg ember, mikor még élt az ő kedves kis fia, aki ezeket a könyveket forgatta! Most, midőn Danika ott

állt előtte, úgy képzelte, mintha azok a régi szép napok visszatérnének. — Danika kivitte a könyveket az udvarra, kiporozta s visszatérvén kérdé:

— Melyiket kezdjük, Ambrus bácsi?

Az öreg végig lapozta a könyveket; egyiknél meghatottan mondá:

— Ezt kezdte olvasni utoljára kis fiam . . . de nem fejezhette be . . . Ezt olvasd föl . . . kezd előlről, ugysem emlékszem már, hogy volt.

Danika a sok lom közül előkeresett egy kis zsámolyt, oda tette Ambrus bácsi közelébe, leült és megkezdte az olvasást. Igazán szépen, értelmesen tudott fölolvassni s az öreg egész gyönyörűséggel hallgatta. Régen, nagyon régen, sok esztendő óta nem érezte magát ilyen jól. Szomorú gondolatait egészen elűzte az érdekes történetke, melyet Danika fölolvastt, helyenként bizony még nevetett is; ez pedig ugyancsak ritkaság volt ám nála!

Mikor a fölolvadásnak vége lett, Ambrus bácsi nem állhatta meg, hogy ölébe ne kapja s meg ne csókolja a kis fiut. Igazán furcsa dolog volt az! Egy kis fiucska egészen megvigasztalt egy szerencsétlen öreg embert, kellemessé tette napját! Danika bebizonyította, hogy egy gyöngye kis gyermek is tehet jót, ha őszinte jó szívből törekszik rá.

E naptól fogva Danika pontosan fölosztotta idejét. Reggel a jó Samu bácsiéknál játszott, csevegett jó barátaival, Tamással, Dinikével, a kedves Bertácskával; aztán, midőn annak ideje megérkezett, sietett mamájához, kinek egészsége csak nagyon lassan állott helyre; itt

Danika mindennap eltöltött egy-két órát, elbeszélte a mamának az előbbi nap eseményeit, beszélt neki Samu bácsiról, a gyerekekről, aztán az öreg Ambrus mesterről. A szegény beteg mama örömmel hallgatta, s megnyugodva látta távozni a fiúcskát, tudván, hogy mindenütt csak jót tesz és mindenki szívesen látja a kedves, jó gyermeket. A helyett, hogy Danika lett volna elhagyatva, mint szegény mamája eleinte félt, most még ő szolgált vigasztalóul s az öreg Ambrus mester mindennap türelmetlenül várta az órát, melyben a kis fiú megjelenni szokott nála. Már nem is tudott volna meglenni nélküle s ha Danika néha egy pár perczel késett, az öreg nyugtalanul kiállt az ajtó elébe s leste megérkezését.

De nem csak magát az öreg Ambrus mestert változtatta meg Danika, hanem még lakását is, habár ezt nem épen ő magától. Egyszer, midőn az olvasást befejezték s kedélyesen beszélgettek, Danika fölemlítette, hogy Samu bácsiéknál tudják

ám, mily áldozatot hozott Ambrus bácsi Danika mamájáért, s hogy főleg Bertácska szeretne megismerkedni Danika öreg bácsikájával. Kérdezte tehát, eljöhet-e a kis leány, hogy meglátogassa?

— Hm. . . hiszem én nem bánom. . .

sok szépet beszélte azokról a jó gyerekekről s magam is szeretném őket ismerni. . . de lásd, kis fiam, azok efféle uri gyermekek, nem való nekik ilyen szegényes helyen járni.

— Oh, bizza csak reám, Ambrus bácsi!

És másnap Danika már nem egyedül jött, hanem egy csinos vidám arcú leányka kíséretében, — Bertácska jött vele. A szegény öreg szinte zavarban volt, mit csináljon a szépen öltözött kisaszszonnyal, le sem tudta ültetni

JÖN A VENDEG. (Lásd a 134. lapon.)

limlommal teli szobájában, melyben csupán por volt minden. De a kis leány hamar kisértette a zavarból, a zsámolyon megosztotta Danikával s néhány perc múlva már annyira otthon érezte magát, mintha régi ismerőse lett volna az öregnek.

A kis leány ezután többször elkísérte Danikát Ambrus bácsihoz és az ő látogatásának nemsokára meglátzott a nyoma. Egyszer így szólt:

— Ambrus bácsi! Ez a lakás mindjárt szebb volna, ha kissé rendbe szednők. Megengedi, hogy én itt kissé gazdálkodjam?

Az öreg nagyon meglepett arcot csinált; ő már ugy bele volt szokva ebbe a rendetlenségbe, hogy nem is képzelte, de nem is kívánta, hogy másképp legyen. Nem akarta azonban elutasítani a kedves leányka indítványát, s így szólt:

— Hm . . . hiszen jó volna . . . igen jó . . . csak hogy aztán majd összevissza lesz forgatva minden . . . nem találok meg semmit.

— Ne féljen Ambrus bácsi, meglátja, milyen szép lesz.

És az ügyes kis leány azonnal dologhoz látott s aztán valahányszor meglátogatta az öreget, mindig folytatta a rendezést, tisztogatást. Néhány nap mulva rá sem lehetett ismerni a régi lakásra. Most már minden rendben állt, meg volt tisztítva, még az ablak is megmosva, úgy hogy a napsugár vidáman mosolygott be; olyan barátságos kis lakás lett a régi szomorú helyből, hogy Ambrus bácsi szinte csodálkozott s alig hihette, hogy ez a csinos, tiszta szoba ugyanaz a régi szurto, rendetlen zug. Persze, tetszett az nagyon az öregnek, még inkább fölvidült és olyan jó kedvvel dolgozott, mint hajdan, fiatal korában, mikor még semmi baj és szomorúság sem érte.

Igy folyt ez több hétig — egyszer azonban mégis véget kellett érnie, még

pedig oly esemény által, melynek tulajdonképen nagyon örültek mindnyájan. Egy napon ugyanis Danika, midőn mamájától szokása szerint Ambrus bácsihoz jött, sugárzó arcuzalmondá:

— Ambrus bácsi! Ma jó hírt hozok ám! Mamácskám már annyira fölgyógyult, hogy az ágyból fölkelhet. Egy-két nap mulva már haza fog jöhetni. Mennyire örülök!

— Hála istennek! szólt Ambrus bácsi őszinte örömmel. Csakhogy szerencsésen túl esett a nagy bajon!

Egy pár perczel később azonban az öreg hirtelen elkomolyodott. Valjon mi juthatott eszébe?

(Vége következik.)

JÖN A VENDÉG.

(Képpel a 133. lapon.)

»Jön a vendég . . . ihol van ni!
No csak hamar Zsuzsi, Panni
A szobába, a konyhába!
Gyors legyen a lányok lába!«

Igy csicsereg jókor reggel
Mariska a cselédekkel,
Azután meg azon nyomban
Mamájához is betoppán.

Nosza hajtű, nosza fésű,
Segítetek míg nem késő —
És Mariskát édes anyját
Egy percz alatt rendbe kapja.

Azután meg dehogy megy el!
Mamájának ott esdekel,
Hogy ő segít most már neki; —
És gondosan fésülgeti.

C S I G A B I G A.

LYAN félve, tapogatva
 Megy a szegény csigabiga;
 Lomb ha éri, fű ha bántja
 Szarvát hamar vissza rántja.

Csigabiga ne félj tőlem,
 Nyugton lehetsz én felőlem,
 Bántani én nem akarlak.
 Csussz közelebb, nyujtsd ki szarvad.

Beh takaros a te házad,
 Ha esik is be nem ázhat,
 Víz se bontja, szél se járja —
 Igazán hogy ninesen párja.

Bár megfogni szeretnék,
 De vissza bujpsz, attól félek —
 Akkor aztán ugy se látlak
 Csak maradj hát, jó kis állat.

A H Ö R C S Ö G.

(Képpel a 140. lapon.)

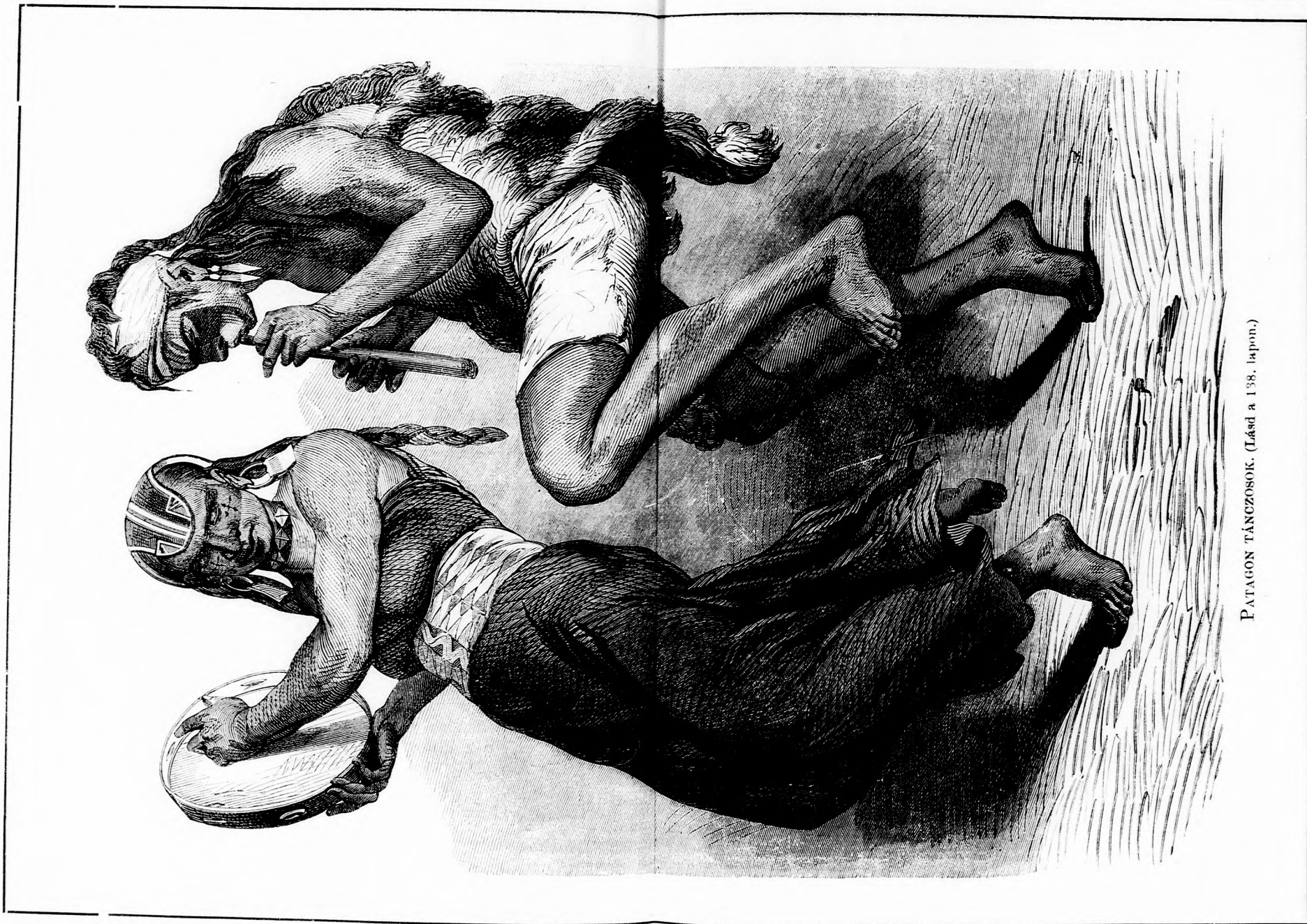
LÁTTATOK már hörcsögöt? Aki falun lakik s nyár végén a letarolt földeken jár, könnyen találkozhatik a buza-földek lakosával, mely eléggé furcsa, sőt mondhatni csinos állatka. Ha egyenesen áll, magassága körülbelül egy láb; feje széles, tojásdad, fülei rövidek, farka rövid, lábain rendkívül éles, erős karnai vannak. Teste felső részén sárgásbarna, alul fekete, vállán és két oldalán fehér folt van, ujjai szintén fehérek.

A gazdák nem szeretik földjeik e hivatlan lakóját, mert ha a hörcsögök nagyon elszaporodnak, sok kárt tesznek a gabonában. A hörcsögöt tehát mindennütt üldözik, ő pedig, bármily kicsike állat, vitézül védelmezi magát; inkább szeret ugyan elszaladni, de ha egyszer megtámadták, azonnal két hátulsó lábára áll, szörnyen haragos lesz, fogait vicso-

ritja s nemcsak a vadászkutyával, hanem még az emberrel is szembezáll, nagyokat ugrik s éles erős fogaival veszedelmesen harap, annyira, hogy ha egyszer beleharapott valamibe, addig el sem bocsátja, míg agyon nem ütik. De egymás közt sem élnek barátságban, nagyon verekedő természetűek s ha találkoznak, igen hamar összekapnak, marakodnak, a lármára pedig előjönnek a szomszéd hörcsögök is és belevegyülnek a verekedésbe, úgy hogy néha egész kis hörcsög-háboru folyik a mezőkön.

Mint mondtam, a gazdák nem szeretik, ha a hörcsögök elszaporodnak, mert a kis állatok sok kárt tesznek a gabonában. Ugyanis a hörcsög nemcsak annyit magot pusztít el az érní kezdő vetésből, amennyit naponként megeszik, hanem télire is igen sokat összegyűjt földalatti lakásába, úgy hogy egy-egy vén hörcsög lakásában sokszor 40—50 font külön-

(Folytatása a 138. lapon.)

PATAGON TÁNCZOSOK. (Lásd a 138. lapon.)

böző magvat lehet találni, még pedig a javából és így képzelhetitek, hogy ha valamely mezőn nagyon sok a hörsög, az általuk elrabolt buza több mázsára is rughat.

Ily nagy halmazt a kis állat valami alkalmas gyűjtő-készülék nélkül nem hordhatna össze. Van azonban neki a pofájában, a bőr alatt, mind a két oldalon egy-egy jó tágas zacskója, a pofazacskók, melyek a szájból nyílnak. Ezekben hordja ő haza a sok buzát, gabonát, babot, borsót és mindenféle magot, ez az ő gyűjtő táskája. Egyszerre körülbelül 10 lat magot szállit magtárába.

A gyűjtésre többnyire az éjet választja, minthogy ekkor legkevésbé háborgatják. A gabonaföldön két hátulsó lábára áll, felegyenesedik s első lábával a gabona szárát lehajtja; a kalászt éles metsző fogaival lecsipi s lábával forgatva szájában végig huzza, úgy hogy a szemek mind a szájába s innen a pofazacskóba hullanak. Aztán viszi kamrájába.

Mert a hörsög lakása a föld alatt több osztályból áll ám számos bejárással. Van külön hálészobája, melyet füvel, mohával puhára bélel, ezenkívül pedig van még 3—4 külön kamarája, melyekbe a téli eleséget főlhalmozza.

A hörsög ugyanis, mihelyt őszkor a hideg napok beállanak, bevonul lakásába, a bejárásokat földdel elzárja s hálészobájában összekuporodva alszik egészen márcziusig. Ekkor fölébred, — de még nem mehet ki, mert ilyenkor még nincs kint a földön semmi gyökér, semmi mag, a melyből megélhetne; ezen időre szükséges tehát neki a nyáron összehordott eleség s olyan jól ki tudja számítani, mennyi kell neki, hogy mire kifogy, akkor már aztán bátran előbujhat, talál kint is enni valót.

A hörsögnek egyszerre 6—18 fia van, némelykor kétszer is egy évben. A kicsinyek vakok, de nagyon hamar növekednek; két hét múlva már ők is kezdenek kaparni a földben. Ekkor az anyjok kiker-

geti őket, hogy maguk keressék eledelőket. Egy ideig még az anya lakása nyújt nekik veszélyben oltalmat; az üldözők elől ide fut az egész apró népség. Persze, hogy egyetlen bejáraton nem lehetne valamenynyinek menekülni, ha az anya már előre nem gondoskodott volna legalább 8—10 ilyen mentő kapuról. Midőn a maggyűjtés ideje elérkezik, a kis hörsögöknek már saját lakásukról kell gondoskodniok és gyűjteniök. Az anya gondoskodása most már nem terjed ki rájuk, sőt ha lakásába merészkednek, bár veszélyben legyenek is, kiveri őket.

KICSINY A LÁNY.

(Képpel a czimlapon.)

KICSINY a lány — magos a fa néki,
Peddig arról virágot kell tépni;
Virágot tép, bokrétákba rakja:
Holnap lesz a mama neve napja.

Kiván jókat holnap a mamának,
Átadja a tarka bokrétákat,
Megesőkolja százszor a mamája — —
Azt a perczet beh nagyon is várja!

PATAGON TÁNCZOSOK.

(Képpel a 136—137. lapokon.)

RÉGEBBEN egyszer beszéltem már nektek egy derék tudósról, ki mindenfelé bejárta a világot, hogy az ismeretlen tájakat fölkutassa és aztán leírja, mit látott és tapasztalt s ki egy ilyen utazása közben Dél-Amerikában a patagoniai vad emberek kezeibe került. Három esztendeig szenvedett itt keserves fogságot, míg végre egy éjjel sikerült megszöknie s nagy fáradsalmak után mivel emberek által lakott vidékre menekülnie.

Ez a tudós — Guinnard a neve — sok érdekes dolgot beszélt el azután a vadakról, kik közt annyi időt töltött.

Ha Ameriká-
alsó, déli részén
ennek legvégében
indiánusok laktak
az európaiak ezt
és mai napig is
miveletlen állap
ságon vándorol
s ha épen beleu
ütnek s egy he
ideig. De a f
nyugodni s elj
napi járó föld
állanak oly utal
tebb népekből
járnak. Ezeket
és zsákmányul
jukra.

Legjobban
szeszt és tarka
össze. Arról pe
szerencsétlen v
jó és szép vag
istent, csak h
félnek s ezekne
le. Ezt pedig n
s férfiak és nő
leölt lovat; ez
tik a legszebb
boltak, persze
nevetüenk a fu
p. o. meztláb
szal, a másik
szarvasbőrt kö
vel vagy éles
metszenek be
nál szebbnek
mennyiök köz
kük, kinek mi
kednek. Ez v
másikra és ne
jok és birájok
írni, sem olva
mint a többi.

Ha Amerika térképét megnézik, alsó, déli részén nagy síkságot találtak s ennek legvégében van Patagonia. Fél vad indiánusok laktak itt már akkor is, mikor az európaiak ezt a földrészt fölfedezték; és mai napig is majdnem épen olyan vad, miveletlen állapotban élnek. A nagy síkságon vándorolnak lovaikkal, barmaikkal s ha épen beleunnak a vándorlásba, sátrat ütnek s egy helyben maradnak egy kis ideig. De a férfiak akkor sem tudnak nyugodni s eljárnak kalandokra; több napi járó földet belovagolnak és lesbe állanak oly utakon, a melyeken a miveltebb népekből való utazók, kereskedők járnak. Ezeket megtámadják, kirabolják és zsákmányukkal visszatérnek tanyájukra.

Legjobban örülnek, ha részegítő szeszt és tarka ruhafélékét rabolhatnak össze. Arról persze szó sem lehet, hogy a szerencsétlen vad emberek tudnák, mi a jó és szép vagy nemes. Nem ismerik az istent, csak holmi babonás ördögöktől félnek s ezeknek áldozatul lovakat ölnek le. Ezt pedig nagy czerimoniák közt teszik s férfiak és nők tánczolva körülgrálják a leölt lovat; ez nagy ünnep, ilyenkor felöltik a legszebb ruhákat, melyeket összeraboltak, persze úgy, hogy mi ugyancsak nevetnénk a furcsa öltözéken, mert egyik p. o. mezitláb ugrál, testén valami abroszszal, a másik egy ágy elé való terítőt, szarvasbőrt köt magára stb. Arczokra tüvel vagy éles késsel különféle figurákat metszenek be s minél tarkább valaki, annál szebbnek hiszik. Legtarkább valamennyiök közt a kaczika, vagyis a főnökük, kinek mindnyájan vakon engedelmesskednek. Ez vezeti őket egyik helyről a másikra és nemcsak vezérök, hanem papjok és birájok is. De azért ez sem tud sem írni, sem olvasni és épen olyan vadember, mint a többi.

A VAKONDOK.

(Képekkel a 140. és 141. lapokon.)

HA A mezőn, kertben sétálunk, sokféle láthatunk kicsiny földhányásokat; mindenki tudja, hogy ezek ugynevezett vakondokturások, melyeket egy a föld alatt élő kis állat, a vakondok hoz létre.

Érdekes kis állat ez a vakondok s érdemes tudni, amit róla egy jeles természettudós elbeszél. Sokan látták e kis állatot, a nélkül, hogy igazán ismernék.

A vakondok alig fél láb hosszú s igazán bámulni lehet, hogy bir oly halom földet feltorni. De ha jól megnézzük a kis állatot, megértjük a dolgot. A vakondok két első lába majdnem kéz formájú, széles, ujjai rendkívül erősek s hatalmas karmokkal vannak ellátva, ezenkívül pedig még erős orrmánya is van, mint a sertésnek, ugy hogy nemcsak kaparni, hanem turni is tud. Nyaka rövid, de erős és oly vastag, hogy a törzsétől nem is lehet megkülönböztetni. Fülének nyílása rendkívül piczike és olyan, hogy egészen bezárhatja s a föld nem mehet belé; szemei is rendkívül kicsinyek s ezért sokan azt hiszik, hogy a vakondoknak nincs is szeme, hogy vak; azonban ha finom, bársonyos szőrét félrevonjuk, akkor láthatjuk, hogy de bizony van két piczike fekete szeme. Nincs is szüksége nagyobbra, mert ugyis mindig a föld alatt, sötétben él.

De mért turkál örökké a föld alatt, mit keres ott? fogjátok kérdezni. Hát biz ezt azért teszi, mert ilyen módon keresi eledelét.

A földben, tudjátok sok százféle rovar, pondró, giliszta stb. tanyázik s ezek

többnyire a hasznos növények gyökerét rágják. De őket meg a vakondok pusztítja s ez által az embereknek nagy hasznot tesz, főleg mivel nagyon falánk állat is hozzá, naponként annyi eledelre van szüksége, mint amennyit ő maga nyom. Ezen oknál fogva kegyetlen is. A mit a föld alatt az ő járásában talál, annak nem kegyelmez. A mely mezei egér véletlenül utjába akad, annak jaj. Ha véletlenül egy másik vakondok kerül az ő általa ásott menetbe, azt azonnal megtámadja s kemény harc fejlődik ki közöttük. A győztes a legyőzöttet azonnal megeszi. Ez az oka, hogy a vakondok egy állattal sem él barátságban. Néha nem elégszik meg földalatti rablásaival, hanem a föld felületére is kijön s ott is gyilkol. Megfogja a békát, csigákat, kigyókat és a fiatal madarakat is.

A vakondoknak azon utakon kívül, melyeket vadászat közben ás, mástártózkodási helye, rendes lakása is van, még pedig valóságos vár, melynek építése a vakondok okosságáról tanuskodik. E vá-

rat mindig védett helyen, fák gyökere, vagy köfal alatt építi, ahová kívülről nem igen lehet hozzáférni.

A vár belsejében van egy gömbölyű terem, — ez a hálószoba. A hálószoba mellett alól köralakut van, — ez az alsó körút, mely fölött jó fél-lábnyira egy kisebb, felső körút látható; a felső körútból pedig az alsóba öt függélyes ut vezet le. A hálószobába csak a felső körútból lehet bejutni. Az alsó körútból 7 vagy 8 országut visz ki a vadászterületre s ez utak soha sem nyil-

nak a felső körútba vezető utak átellenében, hanem mindig ezek között. E berendezésnek mindig az a célja hogy az ellenség, mely ötet talán lakásában üldöznék, ne találja meg egy könnyen, hanem a különféle utak által félrevezettesék. Ez országutak a vadászterületen elágaznak, úgy a mint ő naponkint uj és uj helyeket kutat át.

Ezen utakon kívül van még egy mentőutja, mely a hálószoba fenekéről vezet ki, egy kissé lehajlik, azután pedig egy tágas országutra

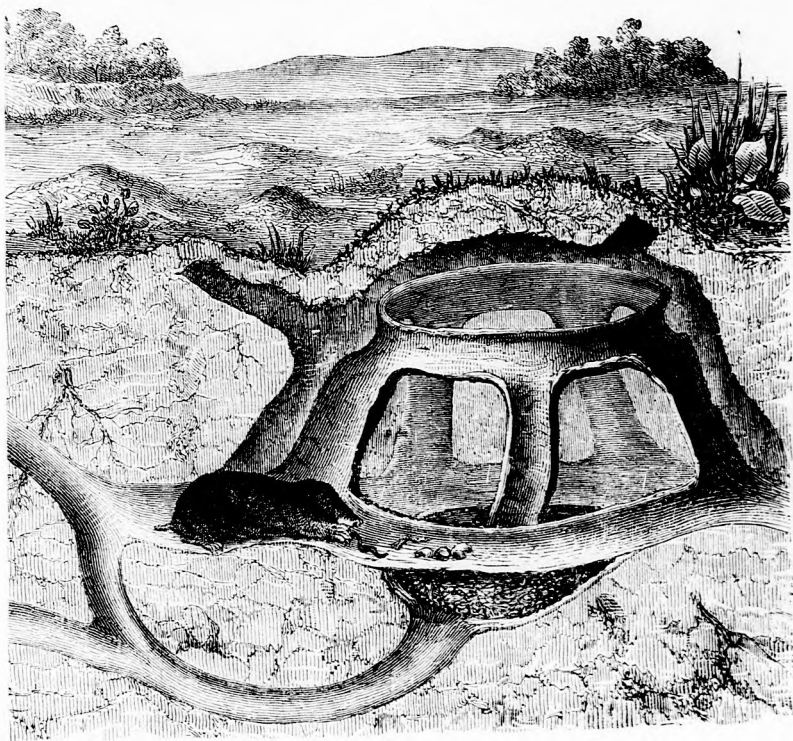
A HŐRCSÖG. (Lásd az 135. lapon.)

A VAKONDOK. (Lásd a 199. lapon.)

nyilik. Az országutak tágasabbak, mint a vadászutak, hogy szükség esetében gyorsabban futhasson bennök. Az országutak lakásától sokszor 10—20 ölnyre is elvezetnek. Ha valahol vadászat közben megijesztk, rendkívüli gyorsasággal szökik a legközelebbi országuton várába fel és az-

után le a hálósobába; ha pedig azt veszi észre, hogy a veszély innen fenyegeti, akkor a hálósoba fenekén lévő széna, száraz levelek és mohokból készült ágyát félretolja s leszökik a mentő uton. Hogy a vár utai elég simák legyenek, testét erősen a falakhoz nyomkodja, úgy simítja.

A VAKONDOKLAKÁSA. (Lásd a 139. lapon.)

A vakondok idejét igen pontosan osztja be dolgozásra, rablásra és pihenésre. Naponta rendszeren háromszor szokta elhagyni palotáját, akkor dolgozik s eledele után lát. Ha jóllakott, hazatér pihenni.

A vakondok is iszik vizet, mint más állat és ezen czélből ki kell neki jönni a

föld színére. A pocsolyák, tavak vagy patakok közelében azért mindig külön kijárója van, melyen csak inni megy ki. De van neki egy más módja is vízhez juthatni. Földalatti utain itt-ott függélyes lyukakat ás, melyekbe az esőviz összegyül s így ő kutakról is gondoskodik gazdaságában.

A vártól nem messze, a hol 3—4 ut összejön, készít a vakondok egy gyermekszobát is, mely nem más, mint egy kis bemélyedés, kibéelve fűszálakkal és puha lombokkal. Itt születnek kis fiai. A vakondoknak csak egyszer van egy évben kicsinye, és pedig 3—6, melyek egészen csupaszok és gyámoltalanok. Az anya gondosan őrzi kicsinyeit. A gyermekszobát azért építi olyan helyre, ahol több ut jön össze, hogy veszély esetén fiait szájában a vár biztosabb falai közé szállítsa. A kicsinyek rendszeren két hónapig maradnak

anyjuknál, azután eltávoznak s külön lakást építenek maguknak.

A vakondok télen sem pihen, nem merül téli álomba, hanem folyvást pusztítja a föld mélyébe rejtőzött rovarokat és pondrókat. Ekként tehát az érdekes kis állat a leghasznosabbak egyike s nagyon rosszul cseleksznek, akik bántják és üldözik.

A vakondokat fogságban tartani nem igen lehet, nem szelidül meg. Puha szőrös bőrét prémezésre és sapkákra használják.

A TUDÓS KUTYA ÉS A CZICZA.

— Mese. —

Egy tudós uszárkutya és egy hamvasszörű kis czicza jó barátságban éltek egyszer valamikor gazdájuk házában. Tulajdonképen nem volt az mégsem jó barátság, csak annyiban, hogy a kutya nem bántotta, nem üldözte a kis cziczát, mint más kutyák szokták; a mi uszárunk nem tartotta magához méltónak, hogy afféle ostoba kis állattal bajlódjék, mint az a kis macska! Ő tudós, komoly uszár volt, aki nagyobb dolgokkal foglalkozott. Büszke is volt szörnyen a tudományára s csak úgy félvállról nézte a szegény cziczát; ha pedig néha-néha szóba állt vele, mindjárt gunyolta, hogy a macska mind olyan tudatlan, hiábavaló, nem lehet megtanítani semmire.

Egy napon vendégek jöttek a házurához s valamelyikök, hírét hallván az uszár ügyességének, megkérte a háziurat, produkáltassa kissé a tudós kutyát.

Meg is történt. Uszár barátunk nagy büszkén megmutatta, mit mindent tud: két lábon járni, apportírozni, abroncon keresztül ugrani stb. A vendégek jól mulattak, dicsérték, simogatták a tudós kutyát s jutalomkép néhány jó falatot is adtak neki. A czicza egy zugocskából nézte és maga is bámulta az uszár tudományát, de nem irigyelte; ő szegényke meg volt elégedve a maga egyszerűségével.

E kár tö annyira dicsére

T háziur A nyit is, maj ketten addig, maguk az ajtó

A de ann ty. Id majd v odalen ajtót k után, a esett és mellé é

van! It A leskelő egeret, szott a kísétált kedve

mért n ebédelt mulats

Sz hiba vo kis czic marad De a c busult

E naptól fogva azonban a tudós uszkár többé rá sem akart nézni a cziczára, annyira gögös és elbizakodott lett a sok dicsérettől.

Történt ezután nemsokára, hogy a háziurnak valami dolga volt a padláson. A nyitott ajtón át utána ment az uszkár is, majd a kis czicza is belopózott s mindketten szaglálózta, kaparásztak ott addig-addig, míg egyszerre azon vették észre magukat, hogy gazdájuk már lement és az ajtót becsukta maga után.

A czicza nem sokat törődött ezzel, de annál inkább megrémült a tudós kutyá. Ide-oda futkosott, kaparta az ajtót, majd vonított, ugatott, — de mind hiába, odalent nem hallották, nem jöttek föl az ajtót kinyitni. Egyik óra mult a másik után, az uszkár végre egészen kétségbeesett és csüggedten feküdt egy gerenda mellé és fölsohajtott:

— Oh, mi lesz belőlünk! Végünk van! Itt fogunk nyomorultan elveszni!

A czicza ezalatt egy egérlyuk mellett leskelődött és szerencsésen fogott is egy egeret, jóízűen lakomázott, aztán fölmászott a padlásablakhoz és kényelmesen kísétált. Mielőtt távozott, odaszólt az irigykedve utána néző uszkárhoz:

— Ha olyan nagyon tudós vagy, mért nem segísz magadon? Lám, én jól ebédeltem s most szépen haza megyek. Jó mulatságot!

Szégyenkezve látta az uszkár, milyen hiba volt annyira megvetni az egyszerű kis cziczát. Bezzeg most jó volna, ha itt maradna s az ő számára is fogna egeret! De a czicza elment s a tudós uszkár ott busult és éhezett másnapig, míg végre ki-

szabadították. E naptól fogva többé nem csufolta a cziczát s belátta, hogy többet ér az, ha valaki a maga mesterségét jól érti, mint ha csak paradézni való komédiákat tanul meg.

MISI A VÁSÁRON.

(Képpel a 144. lapon.)

A

PIACZON áll a vásár nagyba';

Hej Misinek jó egy napja van ma:

Kalácsot kap ma a mesterétül

S örül hogy a láda tetején ül.

Nyugszik ma a lábszija, meg a kapta,

Misi csak a lábait lógatja:

A ki látja, megirigyli érte:

Ily tisztesség még soha sem érte.

Hát hogy ha még valamikor, egyszer

Ő is olyan nagy lesz mint a mester,

S lesz pipája, eszmadia-boltja:

Akkor lesz még jó csak az ő dolga.

No de most se cserélne ő mással,

Se szabóval, se pedig gubással,

Mert a mire vágy: csak így csinálhat

Egy pár eszmadia valaha magának.

»A KIS LAP« XIII. köt. 6-ik számában közölt betűrejtvény megfejtése:

»Törösvár.«

Helyesen fejtették meg: Mangold Flóra, Ghyczy Anna, Prandtner Ivan, Sztelho Gerő, Vámosy Zoltán, László (?) István, (nevedet olvashatóan ird ki F. b.) Szücs Lajos és András, Varga József, Boross Ilona, Rohonczy Lajos, Ebeczky László, Kosztolányi Ilona, Popper Zsiga, Bildhauer Róza és Andor, Kumer Béla, Buday Emma, Csathó Sárika.

*

A »KIS LAP« XIII. köt. 4-ik és 5-ik számában közölt képrejtvény megfejtését utólag még beküldték: Stern Irma, Brüll Eszti, Samu és Géza, Weinem Ilona.

Misi a vásáron. (Lásd a 143. lapon.)

Feljelölés szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok tere, 7-ik sz., Athenaeum-épület.
 Budapest 1877. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.